C/2024/6808

29.11.2024

RÅDETS REKOMMENDATION

av den 21 oktober 2024

om Belgiens ekonomiska politik, budgetpolitik, sysselsättningspolitik och strukturpolitik

(C/2024/6808)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD UTFÄRDAR DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1263 av den 29 april 2024 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och om multilateral budgetövervakning samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 ([1]), särskilt artikel 3.3,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

(1) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 ([2]), genom vilken faciliteten för återhämtning och resiliens (*faciliteten*) inrättades, trädde i kraft den 19 februari 2021. Faciliteten ger ekonomiskt stöd till medlemsstaterna för genomförandet av reformer och investeringar och utgör en finanspolitisk impuls som finansieras av unionen. I enlighet med prioriteringarna för den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken bidrar faciliteten till den ekonomiska och sociala återhämtningen och till genomförandet av hållbara reformer och investeringar, i synnerhet reformer och investeringar för att främja den gröna och den digitala omställningen och göra medlemsstaternas ekonomier mer resilienta. Den bidrar också till att stärka de offentliga finanserna och stimulera tillväxt och sysselsättning på medellång och lång sikt, förbättra den territoriella sammanhållningen inom unionen och stödja det fortsatta genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

(2) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435 ([3]) (*REPowerEU-förordningen*), som antogs den 27 februari 2023, syftar till att fasa ut unionens beroende av import av ryska fossila bränslen. Detta skulle bidra till energitrygghet och diversifiering av unionens energiförsörjning, samtidigt som användningen av förnybar energi, energilagringskapaciteten och energieffektiviteten ökar. Belgien har lagt till ett nytt REPowerEU-kapitel i sin nationella återhämtnings- och resiliensplan för att på så sätt finansiera viktiga reformer och investeringar som ska bidra till att målen för REPowerEU uppnås.

(3) Den 16 mars 2023 offentliggjorde kommissionen ett meddelande med titeln *EU:s konkurrenskraft på lång sikt – efter 2030* för att ge underlag för politiska beslut och skapa ramvillkor för ökad tillväxt. I meddelandet fastställs konkurrenskraft med avseende på nio ömsesidigt förstärkande faktorer. Bland dessa faktorer är tillgång till privat

([1]) EUT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([3]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435 av den 27 februari 2023 om ändring av förordning (EU) 2021/241 vad gäller REPowerEU-kapitel i planer för återhämtning och resiliens och om ändring av förordningarna (EU) nr 1303/2013, (EU) 2021/1060 och (EU) 2021/1755 samt direktiv 2003/87/EG (EUT L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

kapital, forskning och innovation, utbildning och kompetens samt en fungerande inre marknad de främsta politiska prioriteringarna för reformer och investeringar, för att ta itu med aktuella produktivitetsutmaningar och bygga upp långsiktig konkurrenskraft i unionen och dess medlemsstater. Den 14 februari 2024 offentliggjorde kommissionen ett meddelande med titeln *Årsrapport för 2024 om den inre marknaden och konkurrenskraften*. I det meddelandet beskrivs konkurrensförmågan hos och konkurrensutmaningarna för den europeiska inre marknaden, och den årliga utvecklingen mäts enligt de nio fastställda faktorerna för konkurrenskraft.

(4) Den 21 november 2023 antog kommissionen 2024 års årliga översikt över hållbar tillväxt, vilket utgjorde starten för 2024 års omgång av den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken. Den 22 mars 2024 godkände Europeiska rådet prioriteringarna i 2024 års årliga översikt över hållbar tillväxt, som är inriktade på de fyra principerna för konkurrenskraftig hållbarhet. Den 21 november 2023 antog kommissionen, på grundval av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 ([4]), även 2024 års rapport om förvarningsmekanismen, enligt vilken Belgien inte var en av de medlemsstater som kan påverkas eller riskerar att påverkas av obalanser och som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Samma dag antog kommissionen ett yttrande om utkastet till budgetplan för 2024 för Belgien. Kommissionen antog också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet samt ett förslag till 2024 års gemensamma sysselsättningsrapport med en analys av genomförandet av riktlinjerna för sysselsättningspolitiken och principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Rådet antog rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet ([5]) (*2024 års rekommendation om euroområdet*) den 12 april 2024 och den gemensamma sysselsättningsrapporten den 11 mars 2024.

(5) Den 30 april 2024 trädde unionens nya ram för ekonomisk styrning i kraft. Ramen omfattar den nya förordning (EU) 2024/1263 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och om multilateral budgetövervakning, rådets ändrade förordning (EG) nr 1467/97 ([6]) om påskyndande och förtydligande av tillämpningen av förfarandet vid alltför stora underskott och rådets ändrade direktiv 2011/85/EU ([7]) om krav på medlemsstaternas budgetramverk. Målen för den nya ramen för ekonomisk styrning är att främja sunda och hållbara offentliga finanser, hållbar och inkluderande tillväxt och resiliens genom reformer och investeringar, och förhindra alltför stora underskott i de offentliga finanserna. Den nya ramen för ekonomisk styrning främjar även nationellt egenansvar och har ett större fokus på ett medelfristigt perspektiv, i kombination med en mer effektiv och enhetlig övervakning. Varje medlemsstat ska lämna in en nationell medelfristig finans- och strukturpolitisk plan till rådet och kommissionen. En nationell medelfristig finans- och strukturpolitisk plan innehåller en medlemsstats åtaganden vad gäller offentliga finanser, reformer och investeringar och omfattar en planeringshorisont på fyra eller fem år, beroende på den nationella valperiodens längd. Nettoutgiftsbanan ([8]) i de nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska planerna ska uppfylla kraven i förordning (EU) 2024/1263, däribland kraven på att den offentliga skulden senast vid anpassningsperiodens slut förs in, eller hålls kvar, på en sannolikt nedåtgående bana, eller att den bibehålls på en sund nivå under 60 % av bruttonationalprodukten (BNP) och att den minskar och/eller håller underskottet i de offentliga finanserna under fördragets referensvärde på 3 % av BNP på medellång sikt. Om en medlemsstat åtar sig att genomföra ett antal relevanta reformer och investeringar i enlighet med kriterierna i förordning (EU) 2024/1263 kan anpassningsperioden förlängas med högst tre år. För att stödja utarbetandet av dessa nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska planer offentliggjorde kommissionen den 21 juni 2024 vägledning om den information som medlemsstaterna ska lämna i sina nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska planer och i sina årliga lägesrapporter. I enlighet med artiklarna 5 och 36 i förordning (EU) 2024/1263 översände kommissionen, i tillämpliga fall, referensbanor och teknisk information till medlemsstaterna. Medlemsstaterna ska lämna in sina nationella medelfristiga finans- och strukturpolitiska planer senast den 20 september 2024, såvida inte medlemsstaten och kommissionen enas om att förlänga tidsfristen med en rimlig tidsperiod. I enlighet med de nationella rättsliga ramarna får medlemsstaterna diskutera sina utkast till medelfristiga planer med sina nationella parlament, be de oberoende finanspolitiska institutionerna att avge ett yttrande och samråda med arbetsmarknadens parter och andra nationella intressenter.

([4]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigering av makroekonomiska obalanser (EUT L 306, 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).

([5]) Rådets rekommendation av den 12 april 2024 om den ekonomiska politiken i euroområdet (EUT C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) Rådets förordning (EG) nr 1467/97 av den 7 juli 1997 om påskyndande och förtydligande av tillämpningen av förfarandet vid alltför stora underskott (EGT L 209, 2.8.1997, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) Rådets direktiv 2011/85/EU av den 8 november 2011 om krav på medlemsstaternas budgetramverk (EUT L 306, 23.11.2011, s. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Nettoutgifter enligt definitionen i artikel 2.2 i förordning (EU) 2024/1263. *Nettoutgifter* är offentliga utgifter efter avdrag för i) ränteutgifter, ii) diskretionära åtgärder på inkomstsidan, iii) utgifter för unionsprogram som till fullo motsvaras av inkomster i form av unionsmedel, iv) nationella utgifter för samfinansiering av program som finansieras av unionen, v) konjunkturberoende delar av utgifter för arbetslöshetsersättning, samt vi) engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder.

(6) Under 2024 fortsätter den europeiska planeringsterminen för samordning av den ekonomiska politiken att utvecklas i takt med genomförandet av faciliteten. Ett fullständigt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanerna är fortsatt viktigt för att de politiska prioriteringarna inom ramen för den europeiska planeringsterminen ska ge resultat, eftersom planerna bidrar till en effektiv hantering av alla eller en betydande del av de utmaningar som konstaterats i de relevanta landsspecifika rekommendationer som utfärdats på senare år. De landsspecifika rekommendationerna från 2019, 2020, 2022 och 2023 är lika relevanta för de återhämtnings- och resiliensplaner som granskats, uppdaterats eller ändrats i enlighet med artiklarna 14, 18 och 21 i förordning (EU) 2021/241.

(7) Den 30 april 2021 lämnade Belgien in sin nationella återhämtnings- och resiliensplan till kommissionen i enlighet med artikel 18.1 i förordning (EU) 2021/241. Kommissionen har med stöd av artikel 19 i förordning (EU) 2021/241 bedömt återhämtnings- och resiliensplanens relevans, ändamålsenlighet, effektivitet och enhetlighet i enlighet med bedömningsriktlinjerna i bilaga V till den förordningen. Den 13 juli 2021 antog rådet sitt genomförandebeslut om godkännande av bedömningen av Belgiens återhämtnings- och resiliensplan ([9]), som ändrades den 8 december 2023 enligt artikel 18.2 i förordning (EU) 2021/241 för att uppdatera det högsta ekonomiska bidraget för icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd samt för att inkludera REPowerEU-kapitlet ([10]). Delutbetalningarna ska verkställas på villkor att kommissionen antar ett beslut i enlighet med artikel 24.5 i förordning (EU) 2021/241 om att Belgien på ett tillfredsställande sätt har uppnått de relevanta delmål och mål som anges i rådets genomförandebeslut. Om delmålen och målen ska anses ha uppnåtts på ett tillfredsställande sätt måste delmål och mål som tidigare uppnåtts förbli uppnådda.

(8) Den 30 april 2024 lämnade Belgien in sitt nationella reformprogram för 2024 i enlighet med artikel 4.1 i rådets förordning (EG) nr 1466/97 ([11]). I enlighet med artikel 27 i förordning (EU) 2021/241 återspeglar 2024 års nationella reformprogram också Belgiens halvårsvisa rapporter om framstegen för att nå målen i återhämtnings- och resiliensplanen.

(9) Den 19 juni 2024 offentliggjorde kommissionen 2024 års landsrapport för Belgien. Rapporten innehöll en bedömning av Belgiens framsteg avseende de relevanta landsspecifika rekommendationer som rådet antog mellan 2019 och 2023, och en utvärdering av landets genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen. På grundval av denna analys konstaterades i landsrapporten brister i fråga om de utmaningar som inte eller endast delvis hade åtgärdats genom återhämtnings- och resiliensplanen, och även nya och framväxande utmaningar. I landsrapporten bedömdes också Belgiens framsteg avseende genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter och uppnåendet av unionens överordnade mål för sysselsättning, kompetens och fattigdomsbekämpning samt framstegen med att uppnå Förenta nationernas mål för hållbar utveckling.

(10) Enligt uppgifter som validerats av Eurostat ökade Belgiens underskott i de offentliga finanserna från ett underskott på 3,6 % av BNP 2022 till ett underskott på 4,4 % 2023, samtidigt som den offentliga skulden steg från 104,3 % av BNP i slutet av 2022 till 105,2 % i slutet av 2023. Såsom tillkännagavs i kommissionens meddelande av den 8 mars med titeln *Finanspolitisk vägledning för 2024* tar kommissionen det första steget mot att inleda underskottsbaserade förfaranden vid alltför stora underskott på basis av utfallsdata för 2023 i linje med gällande regelverk. Den 19 juni 2024 lade kommissionen fram en rapport i enlighet med artikel 126.3 i fördraget. I rapporten bedömdes Belgiens budgetläge utifrån det faktum att dess underskott i de offentliga finanserna 2023 överskred fördragets referensvärde på 3 % av BNP. I rapporten drogs slutsatsen att kommissionen, mot bakgrund av denna bedömning och efter att ha beaktat ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande, som avgetts i enlighet med artikel 126.4 i fördraget, avser att i juli 2024 föreslå att ett förfarande vid alltför stora underskott inleds för Belgien genom att föreslå att rådet antar ett beslut enligt artikel 126.6 i fördraget om fastställande av att det föreligger ett alltför stort underskott i Belgien.

(11) Den 12 juli 2022 rekommenderade rådet ([12]) Belgien att under 2023 säkerställa en försiktig finanspolitik, särskilt genom att begränsa ökningen av de nationellt finansierade primära löpande utgifterna till en nivå som ligger under den potentiella produktionstillväxten på medellång sikt ([13]), med beaktande av ett fortsatt tillfälligt och riktat stöd till de hushåll och företag som drabbas hårdast av de höjda energipriserna och till människor som flyr från Ukraina.

([9]) ST 10161/21 INIT och ST 10161/21 ADD 1.

([10]) Rådets genomförandebeslut av den 8 december 2023 om ändring av genomförandebeslut av den 13 juli 2021 om godkännande av bedömningen av Belgiens återhämtnings- och resiliensplan (ST 15570/23 INIT).

([11]) Rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken (EGT L 209, 2.8.1997, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

([12]) Rådets rekommendation av den 12 juli 2022 om Belgiens nationella reformprogram 2022 med avgivande av rådets yttrande om Belgiens stabilitetsprogram 2022 (EUT C 334, 1.9.2022, s. 1).

([13]) Enligt kommissionens vårprognos 2024 beräknas Belgiens potentiella produktionstillväxt på medellång sikt för 2023 uppgå till 5,7 % i nominella termer, baserat på den potentiella produktionstillväxten på medellång sikt (tioårigt genomsnitt) och BNP-deflatorn för 2023.

Samtidigt rekommenderades också Belgien vara redo att anpassa de nuvarande utgifterna efter den föränderliga situationen. Belgien rekommenderades även att öka de offentliga investeringarna för den gröna och den digitala omställningen och för energitrygghet med beaktande av REPowerEU-initiativet, inbegripet med hjälp av faciliteten och andra unionsmedel. I enlighet med kommissionens beräkningar var den finanspolitiska inriktningen ([14]) 2023 expansiv med 0,7 % av BNP, i en situation präglad av hög inflation. Ökningen av de nationellt finansierade primära löpande utgifterna (exklusive diskretionära åtgärder på inkomstsidan) under 2023 gav ett expansivt bidrag på 0,4 % av BNP till den finanspolitiska inriktningen. Detta inbegriper den minskade kostnaden på 0,1 % av BNP för de riktade krisstödsåtgärderna för de hushåll och företag som är mest utsatta för höjda energipriser. Ökningen av de nationellt finansierade primära löpande utgifterna utöver den potentiella produktionstillväxten på medellång sikt berodde därför inte på det riktade stödet till de hushåll och företag som drabbats hårdast av ökade energipriser. Den expansiva ökningen av de nationellt finansierade primära löpande utgifterna (exklusive diskretionära åtgärder på inkomstsidan) berodde på permanenta löneökningar och sociala förmåner från mekanismen för automatisk indexering, en tillfällig minskning av arbetsgivarnas sociala avgifter 2023 och stigande budgetkostnader i samband med det demografiska åldrandet. Sammanfattningsvis var ökningen av de nationellt finansierade primära löpande utgifterna 2023 inte i linje med rådets rekommendation av den 12 juli 2022. Utgifter som finansierades med bidrag från faciliteten och andra unionsmedel uppgick till 0,3 % av BNP 2023. Nationellt finansierade investeringar uppgick till 2,8 % av BNP 2023, vilket var en ökning med 0,1 procentenhet jämfört med 2022. Belgien finansierade ytterligare investeringar genom faciliteten och andra unionsmedel. Landet finansierade offentliga investeringar för den gröna och digitala omställningen och för energitrygghet, såsom investeringar i järnvägs- och cykelinfrastruktur, renovering av offentliga byggnader och vätgasinfrastruktur. Dessa offentliga investeringar finansieras delvis genom faciliteten och andra unionsmedel.

(12) I stabilitetsprogrammet för 2024 förutses det enligt det makroekonomiska scenario som ligger till grund för budgetprognoserna att den reala BNP-tillväxten ligger på 1,4 % 2024 och 1,3 % 2025, medan inflationen mätt genom konsumentprisindexet (KPI) förutses ligga på 2,8 % 2024 och 1,8 % 2025. Underskottet i de offentliga finanserna förväntas öka till 4,6 % av BNP 2024 och sedan minska till 3,6 % 2025, medan den offentliga skuldkvoten i förhållande till BNP förväntas öka till 106,2 % till slutet av 2024 och till 106,8 % till slutet av 2025. Efter 2025 förväntas saldot i de offentliga finanserna minska till 2,9 % av BNP 2026 och 2,3 % 2027. Underskottet i de offentliga finanserna förväntas därför understiga fördragets referensvärde för underskottet på 3 % av BNP 2026. Efter 2025 förväntas den offentliga skuldkvoten i förhållande till BNP gradvis minska till 106,6 % 2026 och 106 % 2027.

(13) Enligt kommissionens vårprognos 2024 kommer BNP i fasta priser att öka med 1,3 % 2024 och med 1,4 % 2025, och inflationen mätt genom det harmoniserade konsumentprisindexet (HIKP) kommer att uppgå till 4 % 2024 och 2,3 % 2025.

(14) I kommissionens vårprognos 2024 beräknas underskottet i de offentliga finanserna uppgå till 4,4 % av BNP 2024, medan den offentliga skuldkvoten i förhållande till BNP kommer att ligga kvar på 105 % 2024. Stabiliseringen av skuldkvoten 2024 återspeglar främst ett tillfälligt överskott av ackumulerade kontantbuffertar i slutet av 2023 till följd av en emission av statsobligationer. Enligt kommissionens beräkningar förväntas en kontraktiv finanspolitisk inriktning (0,1 % av BNP) under 2024.

(15) Utgifter uppgående till 0,2 % av BNP förväntas bli finansierade av icke återbetalningspliktigt stöd (*bidrag*) inom ramen för faciliteten under 2024, jämfört med 0,1 % av BNP 2023, enligt kommissionens vårprognos 2024. Utgifter som finansieras genom bidrag inom ramen för faciliteten kommer att möjliggöra kvalitativa investeringar och produktivitetshöjande reformer utan att ha någon direkt inverkan på Belgiens offentliga saldo eller skuldsättning.

(16) Den 14 juli 2023 rekommenderade rådet ([15]) Belgien att säkerställa en försiktig finanspolitik, särskilt genom att begränsa den nominella ökningen av de nationellt finansierade primära nettoutgifterna ([16]) under 2024 till högst 2 %. När medlemsstaterna genomförde sina budgetar för 2023 och utarbetade sina utkast till budgetplaner för 2024 uppmanades de att ta hänsyn till att kommissionen skulle föreslå rådet att inleda underskottsbaserade förfaranden vid alltför stora underskott på grundval av utfallet för 2023. Enligt kommissionens vårprognos 2024 beräknas

([14]) Den finanspolitiska inriktningen definieras som ett mått på den årliga förändringen i det underliggande saldot för de offentliga finanserna. Syftet är att bedöma den ekonomiska impuls som härrör från finanspolitiska åtgärder, både sådana som är nationellt finansierade och sådana som finansieras genom unionens budget. Den finanspolitiska inriktningen mäts som skillnaden mellan i) den potentiella tillväxten på medellång sikt och ii) förändringen i primära utgifter exklusive diskretionära åtgärder på inkomstsidan (utan att beakta tillfälliga covid-19-relaterade krisåtgärder) och inbegripet utgifter som finansieras med icke återbetalningspliktigt stöd (bidrag) inom ramen för faciliteten och andra unionsmedel.

([15]) Rådets rekommendation av den 14 juli 2023 om Belgiens nationella reformprogram 2023 med avgivande av rådets yttrande om Belgiens stabilitetsprogram 2023 (EUT C 312, 1.9.2023, s. 12).

([16]) Primära nettoutgifter definieras som nationellt finansierade utgifter exklusive i) diskretionära åtgärder på inkomstsidan, ii) ränteutgifter, iii) konjunkturberoende arbetslöshetsutgifter och iv) engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder.

Belgiens nationellt finansierade primära nettoutgifter öka med 4 % under 2024, vilket är mer än den rekommenderade maximala ökningstakten. Detta utgiftsöverskridande i förhållande till den maximala ökningstakt för nationellt finansierade primära nettoutgifter som rekommenderats motsvarar 1 % av BNP 2024. Det finns en risk för att detta inte kommer att överensstämma med rådets rekommendation.

(17) Rådet rekommenderade vidare Belgien att vidta åtgärder för att avveckla krisstödsåtgärderna på energiområdet och att använda de besparingar som görs till följd av detta för att minska underskottet i de offentliga finanserna så snart som möjligt under 2023 och 2024. Rådet rekommenderade dessutom att om nya ökningar av energipriset skulle kräva nya eller fortsatta stödåtgärder ska Belgien säkerställa att sådana stödåtgärder är inriktade på att skydda utsatta hushåll och företag, att de är finanspolitiskt överkomliga och att de bevarar incitamenten till energibesparingar. Enligt kommissionens vårprognos 2024 beräknas budgetkostnaden netto ([17]) för krisstödsåtgärderna på energiområdet uppgå till 0,4 % av BNP 2023 och till 0 % av BNP 2024 och 2025. Om de besparingar som görs till följd av detta används för att minska underskottet i de offentliga finanserna på det sätt som rådet rekommenderat innebär detta en finanspolitisk anpassning på 0,4 % av BNP år 2024, medan nationellt finansierade primära nettoutgifter ([18]) ger ett kontraktivt bidrag till finanspolitikens inriktning på 0,1 % av BNP det året. Krisstödsåtgärderna på energiområdet har avvecklats under 2023 och 2024. Detta överensstämmer med rådets rekommendation. De besparingar som görs till följd av detta beräknas inte användas fullt ut för att minska underskottet i de offentliga finanserna. Det finns en risk för att detta inte kommer att överensstämma med rådets rekommendation.

(18) Rådet rekommenderade vidare Belgien att bevara nationellt finansierade offentliga investeringar och säkerställa ett effektivt utnyttjande av bidrag från faciliteten och andra unionsmedel, särskilt för att främja den gröna och den digitala omställningen. Enligt kommissionens vårprognos 2024 kommer nationellt finansierade offentliga investeringar att öka från 2,8 % av BNP 2023 till 2,9 % av BNP 2024. Detta överensstämmer med rådets rekommendation. Offentliga utgifter som finansieras med inkomster i form av unionsmedel – däribland bidrag inom ramen för faciliteten – förväntas under 2024 förbli oförändrade på 0,3 % av BNP.

(19) På grundval av de politiska åtgärder som är kända vid stoppdatumet för prognosen och vid oförändrad politik förutses i kommissionens vårprognos 2024 ett underskott i de offentliga finanserna på 4,7 % av BNP för 2025. Den offentliga skuldkvoten i förhållande till BNP beräknas öka till 106,6 % till slutet av 2025. Ökningen av underskottet och skuldkvoten 2025 återspeglar främst strukturellt stigande löpande utgifter, särskilt på grund av kostnaderna relaterade till den åldrande befolkningen och högre räntebetalningar på statsskulden.

(20) De långsiktiga finanspolitiska hållbarhetsriskerna är stora i Belgien. Utöver den ogynnsamma ursprungliga budgetsituationen är drivkraften bakom bedömningen att riskerna är höga effekterna av den förväntade ökningen av åldersrelaterade utgifter för de offentliga finanserna med tanke på landets snabbt åldrande befolkning. I kommissionens åldranderapport 2024 beräknas de åldranderelaterade utgifterna stadigt öka från 26,8 procentenheter av BNP 2022 till 31,9 procentenheter av BNP 2070. Ökningen med 5,1 procentenheter av BNP fram till 2070 beror främst på utgifter för pensioner och långvarig vård och omsorg. Pensionsutgifterna beräknas öka med 3,5 procentenheter av BNP under 2022–2070, jämfört med i genomsnitt 0,4 procentenheter av BNP i unionen. Belgiens återhämtnings- och resiliensplan innehåller en pensionsreform som ska bidra till att ta itu med denna utmaning, vid sidan av andra mål, såsom att förbättra systemets sociala hållbarhet, uppmuntra människor att fortsatt vara aktiva på arbetsmarknaden efter att ha uppfyllt villkoren för förtida pensionering samt säkerställa större konvergens mellan och inom pensionssystemen. När det gäller långvarig vård och omsorg uppgick de offentliga utgifterna till 2,3 % av BNP år 2022 (unionsgenomsnittet var 1,7 %), vilket gjorde Belgien till en av de medlemsstater som har de högsta utgifterna för långvarig vård och omsorg i unionen. År 2070 beräknas utgifterna för långvarig vård och omsorg öka med 1,7 procentenheter av BNP, jämfört med en genomsnittlig ökning på 0,8 procentenheter i unionen. Under 2022 var utgifterna för institutionell vård på 1,4 procentenheter av BNP i Belgien betydligt högre än i genomsnitt i unionen (0,8 procentenheter av BNP). Tillgängliga uppgifter tyder på att andelen äldre som flyttas

([17]) Siffran anger den årliga budgetkostnaden för dessa åtgärder, inklusive inkomster och utgifter och, i tillämpliga fall, exklusive intäkter från skatter på energileverantörers oförutsedda vinster.

([18]) Detta bidrag mäts som förändringen i offentliga primära utgifter, exklusive i) den stegvis ökande effekten på budgeten av diskretionära åtgärder på inkomstsidan, ii) engångsutgifter, iii) konjunkturberoende arbetslöshetsutgifter samt iv) utgifter som finansieras med icke återbetalningspliktigt stöd (bidrag) inom ramen för faciliteten och andra unionsmedel, i förhållande till den genomsnittliga potentiella tillväxten i BNP i löpande priser på medellång sikt (10 år), uttryckt i procent av BNP i löpande priser.

till särskilt boende i onödan eller åtminstone i förtid fortfarande är högt, även om det har minskat under det senaste årtiondet. Uppgifterna belyste särskilt att andelen personer som är oberoende eller endast något beroende av vård och omsorg och som bor på vårdinrättningar var hög i Bryssel och Vallonien. De federala enheterna har inlett reformer för att göra användningen av de olika vårdmiljöerna mer kostnadseffektiv, särskilt för att undvika och fördröja onödig eller för tidig institutionalisering. De framsteg som gjorts när det gäller att ta itu med den finanspolitiska hållbarhetsutmaningen måste dock förbättras.

(21) Belgien tillhör de medlemsstater som har högst skatte- och utgiftsnivåer i unionen. De totala utgifterna inbegriper en hög nivå av skatteutgifter och lönesubventioner. Utformningen av skattesystemet och de sociala förmånerna skapar också ekonomiska hinder för arbete och bidrar till det låga deltagandet på arbetsmarknaden i Belgien (76,1 % jämfört med unionsgenomsnittet på 80,0 % 2023 (åldersgruppen 20–64 år)). Skatterna på arbete (personliga inkomstskatter och sociala avgifter) är de högsta i unionen för låglöne- och genomsnittsinkomsttagare, medan intäkterna från konsumtionsskatter, inklusive energiskatter, ligger under unionsgenomsnittet. För andraförsörjare skapar särskilda skattefunktioner som ”partnerkvoten” ([19]) starka hinder för arbete. Dessutom är de sociala förmånerna utformade på ett sätt som avskräcker människor från att börja arbeta eller arbeta fler timmar. Många sociala förmåner är statusberoende och inte behovsprövade, vilket gör förmånssystemet mindre effektivt. Arbetslöshetsförmånerna har obegränsad varaktighet och är inte behovsprövade för långtidsarbetslösa, vilket förvärrar de befintliga arbetslöshetsfällorna. Att flytta skattebördan från arbete till andra skattebaser och förbättra skatte- och förmånssystemets effektivitet skulle kunna bidra till att öka sysselsättningen.

(22) Mot bakgrund av de strukturella konsolideringsbehoven skulle en minskning av skatterna på arbete behöva finansieras fullt ut, bland annat genom en minskning av skatteutgifterna och en successiv utfasning av subventioner till fossila bränslen. Den tunga skattebördan på arbete uppvägs av många lönesubventioner och skatteavdrag som används i stor utsträckning i Belgien. I det höga finansrådets analys 2020 konstaterades att skatteutgifterna är kostsamma för budgeten, tenderar att gynna höginkomsttagare och skapar ineffektivitet. Skatteutgifterna med högst budgetkostnad är bland annat systemet med tjänstebilar och skatteundantaget för FoU- och skiftarbete. Lönesubventioner och andra skatteutgifter gör också skattesystemet komplicerat, vilket ökar den höga regelbördan och väger tungt på företagsklimatet. Dessutom är skattestödet för FoU inte inriktat på de företag som har störst tillväxtpotential. Vissa inslag i skattesystemet snedvrider också investeringsvalen och riskerar att leda till överinvestering i vissa tillgångar. Under 2021 uppskattades Belgiens direkta subventioner till fossila bränslen uppgå till 12 miljarder euro (2,4 % av BNP) och indirekta subventioner till mer än 2,6 miljarder euro. Direkta subventioner av fossila bränslen inbegriper låga punktskatter på gas och eldningsolja jämfört med el. I kombination med höga elnätskostnader skapar detta stora prisskillnader mellan fossila bränslen och el, vilket hindrar omställningen till miljövänligare uppvärmning. Detta ihållande stöd till eldningsolja och naturgas går dessutom stick i stäv med Belgiens åtaganden att minska utsläppen av växthusgaser och förbättra luftkvaliteten. Transport- och föroreningsskatterna är underutnyttjade (t.ex. gäller smarta vägpriser endast tunga fordon), och skulle också kunna bidra till att generera ytterligare intäkter. I ett sammanhang där trafikstockningarna och luftföroreningarna ökar är skatteutgifterna, liksom den partiella återbetalningen av punktskatter på diesel för yrkesförare, särskilt kostsamma och skadliga för miljön.

(23) I enlighet med artikel 19.3 b i förordning (EU) 2021/241 och kriterium 2.2 i bilaga V till den förordningen omfattar återhämtnings- och resiliensplanen ett stort antal ömsesidigt förstärkande reformer och investeringar som ska vara genomförda senast 2026. Dessa reformer och investeringar förväntas bidra till att effektivt ta itu med alla eller en betydande del av de utmaningar som konstaterats i relevanta landsspecifika rekommendationer. Inom denna snäva tidsram är det viktigt att snabbt gå vidare med ett effektivt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen, inbegripet REPowerEU-kapitlet, för att stärka Belgiens konkurrenskraft på lång sikt genom den gröna och den digitala omställningen, samtidigt som social rättvisa säkerställs. Om Belgien ska kunna visa resultat avseende åtagandena i återhämtnings- och resiliensplanen senast till augusti 2026 är det viktigt att Belgien avsevärt påskyndar genomförandet av reformer och investeringar genom att säkerställa effektiv styrning. Att lokala och regionala myndigheter, arbetsmarknadens parter, det civila samhället och andra berörda parter deltar på ett systematiskt sätt är fortsatt avgörande för att säkerställa ett brett egenansvar för ett framgångsrikt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen.

([19]) Belgien tillämpar ett inkomstfördelningssystem (”partnerkvot”) som gör det möjligt för den partner som tjänar pengar att fördela en del av sin yrkesinkomst till den partner som inte gör det.

(24) Som en del av halvtidsöversynen av de sammanhållningspolitiska programmen, i enlighet med artikel 18 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1060 ([20]), är Belgien skyldigt att se över varje program som får stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), Europeiska socialfonden+ (ESF+), Sammanhållningsfonden och Fonden för en rättvis omställning (FRO) senast i mars 2025, med beaktande av bland annat de utmaningar som konstaterades i de landsspecifika rekommendationerna 2024 liksom landets nationella energi- och klimatplan. Denna översyn utgör grunden för den slutgiltiga tilldelningen av unionsmedlen i varje program. Belgien har gjort framsteg i genomförandet av sammanhållningspolitiska program och den europeiska pelaren för sociala rättigheter, men utmaningar kvarstår. De regionala skillnaderna när det gäller ekonomisk och social utveckling är fortfarande stora i Belgien. Genomförandet av de sammanhållningspolitiska programmen måste intensifieras. De prioriteringar som överenskommits i de sammanhållningspolitiska programmen är fortfarande relevanta. Det är särskilt viktigt att investeringarna genomförs snabbt för att främja forskning, innovation och digitalisering samt investeringar som rör den gröna omställningen, klimatanpassningen och energieffektiviteten. Att förbättra tillgången till sysselsättning och aktiveringsåtgärder, särskilt för utsatta grupper, långtidsarbetslösa och ungdomar, är fortfarande en prioritering. Det fortsatta stödet för livslångt lärande för att förbättra arbetstagarnas rörlighet och anpassningsförmåga är av avgörande betydelse. Vidare är det fortfarande nödvändigt att främja aktiv inkludering och anställbarhet för mindre gynnade grupper. Belgien skulle också kunna utnyttja den europeiska plattformen för strategisk teknik, som inrättades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/795 ([21]), för att stödja industriell omvandling genom ytterligare utveckling av avancerad digital teknik och digitala tjänster, cirkulära och avancerade material samt kapacitet för hållbar ren energi, motståndskraftiga bostäder och innovation för hälsa.

(25) Förutom de ekonomiska och sociala utmaningar som åtgärdas genom återhämtnings- och resiliensplanen och andra unionsmedel står Belgien inför flera andra utmaningar som rör brist på arbetskraft och kompetensglapp, integrering av missgynnade grupper på arbetsmarknaden, resultat och rättvisa i utbildningssystemet, läraryrket, företagsklimat, betungande och komplexa regler samt begränsningar i tjänstesektorn. Att ta itu med dessa utmaningar skulle kunna bidra till att förbättra arbetstagarnas kompetens och utbildningsresultaten för alla studerande, vilket skulle leda till ökad arbetsproduktivitet och föra sysselsättningen närmare det nationella målet på 80 % för 2030.

(26) Den höga andelen lediga platser indikerar en ihållande brist på arbetskraft, som är mer uttalad bland de tekniska yrken som behövs för att påskynda den gröna omställningen. Integrationen av mindre gynnade grupper, inklusive personer som har lägre utbildningsnivå, invandrarbakgrund eller funktionsnedsättningar, utgör fortfarande ett problem. Antalet utexaminerade, särskilt kvinnor, inom vetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik är fortfarande lågt (16,4 per 1 000 invånare i åldern 20–29 år jämfört med 21,9 i unionen). Dessutom ligger övergången från arbetslöshet till sysselsättning under unionsgenomsnittet. Detta tyder på att det finns utrymme för att effektivisera aktiveringspolitiken, särskilt genom att göra de offentliga arbetsförmedlingarna mer effektiva, och bättre rikta åtgärderna för att stödja integrationen på arbetsmarknaden av mindre gynnade grupper och arbetstagare som är långtidssjukskrivna. Att öka antalet utexaminerade från vetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik och arbetsmarknadsrelevansen för yrkesutbildning inom tekniska yrken skulle kunna bidra ytterligare till att åtgärda bristen på arbetskraft. Vuxnas deltagande i lärande är lågt, särskilt bland personer med lägre kvalifikationer. Även om åtgärder har genomförts för att öka vuxenutbildningen, såsom en individuell rätt till fem utbildningsdagar per år för anställda samt individuella utbildningskonton, krävs tid för att effekterna av dem ska förverkligas. Dessa åtgärder behöver utvärderas.

(27) Trots de höga offentliga utgifterna för utbildning har läranderesultaten försämrats och det finns fortfarande farhågor relaterade till inkludering och rättvisa i utbildningssystemen. Resultaten från OECD:s program för internationell utvärdering av elevprestationer 2022 visar på en långsiktig försämring av kunskaperna i läsning, matematik och naturvetenskap bland 15-åringar (25 % underpresterade i matematik, 25,3 % i läsning och 22,4 % i naturvetenskap). År 2012 hade Belgien den största andelen toppresultat i matematik i unionen (19,5 %), men denna andel minskade kraftigt under de följande tio åren (11,5 % 2022, den flamländska språkgemenskapen: 15 %, den franska språkgemenskapen: 6,9 %, den tysktalande språkgemenskapen: 6,4 %) Dessutom har klyftan mellan gynnade och mindre gynnade elever ökat sedan 2018. Andelen underpresterande bland mindre gynnade elever ökade med 9,2 procentenheter och uppgick till 45,8 % i matematik (unionen: 48 %, den flamländska språkgemenskapen: 41,4 %, den franska språkgemenskapen: 51,1 %, den tysktalande språkgemenskapen: 35,6 %). Att förbättra alla elevers

([20]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1060 av den 24 juni 2021 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+, Sammanhållningsfonden, Fonden för en rättvis omställning och Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden samt finansiella regler för dessa och för Asyl-, migrations- och integrationsfonden, Fonden för inre säkerhet samt instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik (EUT L 231, 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

([21]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/795 av den 29 februari 2024 om inrättande av den europeiska plattformen för strategisk teknik (STEP), och om ändring av direktiv 2003/87/EG och förordningarna (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) nr 1303/2013, (EU) nr 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 och (EU) 2021/241 (EUT L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

grundläggande färdigheter är avgörande för att främja deltagandet på arbetsmarknaden, särskilt för missgynnade grupper. Att göra läraryrket mer attraktivt, särskilt genom att säkerställa sysselsättningsstabilitet och tillhandahålla fortbildning som är anpassad till föränderliga behov, skulle bidra till att minska den växande bristen på kvalificerade lärare, vilket riskerar att ytterligare öka ojämlikheten i utbildningen.

(28) Belgiens företagsklimat försämras av en hög regelbörda och en hög grad av komplexitet. Den administrativa bördan för företagen är tung, särskilt när det gäller skatter och arbetsrätt. De små och medelstora företagens kostnader för att följa arbets- och skattesystemens regler är jämförelsevis höga i Belgien, särskilt för företag som behöver hantera flera regionala system. Dessutom är företagsdynamiken i Belgien en av de lägsta i unionen. Trots den senaste tidens ökning är antalet nystartade företag fortfarande lågt, särskilt för företag med anställda. Andelen snabbväxande företag i Belgien ligger betydligt under unionsgenomsnittet. Höga handelsrestriktioner inom tjänstesektorn kan försvaga näringslivets dynamik. Man måste också ta itu med upphävandet av restriktioner för reglerade yrken.

(29) Mot bakgrund av de nära inbördes kopplingarna mellan ekonomierna i euroområdet och deras totala bidrag till Ekonomiska och monetära unionens funktion, rekommenderade rådet 2024 att medlemsstaterna i euroområdet vidtar åtgärder, inbegripet genom sina återhämtnings- och resiliensplaner, för att genomföra 2024 års rekommendation om euroområdet. För Belgien bidrar rekommendationerna 1, 2, 3 och 4 till genomförandet av den första, andra, tredje och fjärde rekommendationen i 2024 års rekommendation om euroområdet.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Belgien att 2024 och 2025 vidta följande åtgärder:

1. Lämna in den medelfristiga finans- och strukturpolitiska planen i tid. I linje med kraven i den reformerade stabilitets- och tillväxtpakten begränsa ökningen av nettoutgifterna under 2025 till en nivå som stadigt pressar ned den offentliga skulden så att den bland annat följer en sannolikt nedåtgående bana på medellång sikt och minskar underskottet i de offentliga finanserna i riktning mot fördragets referensvärde på 3 % av BNP. Ta itu med den förväntade ökningen av åldersrelaterade utgifter, bland annat genom att göra systemet för långvarig vård och omsorg mer kostnadseffektivt. Reformera skatte- och bidragssystemet för att stärka incitamenten att arbeta genom att flytta skattebördan från arbete och genom att se över förmånernas utformning. Finansiera minskningen av skatterna på arbete, bland annat genom att minska skatteutgifterna. Vidta särskilt åtgärder för att fasa ut subventioner till fossila bränslen, bland annat genom att flytta punktskatterna från el till fossila bränslen.
2. Avsevärt påskynda genomförandet av planen för återhämtning och resiliens, inklusive REPowerEU-kapitlet, genom att säkerställa slutförandet av reformer och investeringar senast i augusti 2026, genom att säkerställa effektiv styrning. Påskynda genomförandet av de sammanhållningspolitiska programmen. Inom ramen för halvtidsöversynen av dessa program, fortsätta att fokusera på de överenskomna prioriteringarna, samtidigt som de möjligheter som den europeiska plattformen för strategisk teknik erbjuder för att förbättra konkurrenskraften beaktas.
3. Åtgärda arbetskraftsbrist och kompetensglapp, bland annat för den gröna omställningen, och stärka aktiveringspolitiken för att ytterligare integrera mindre gynnade grupper på arbetsmarknaden. Förbättra utbildningssystemens resultat och jämlikhet och fortsätta reformerna för att stärka läraryrket.
4. Förbättra företagsklimatet och företagsdynamiken genom att minska regelbördan och komplexiteten samt begränsningarna inom tjänstesektorn.

Utfärdad i Bryssel den 21 oktober 2024,

På rådets vägnar

NAGY I.

Ordförande